

یادگیری خارج از کلاس درس طراحی فعالیت‌های تکمیلی

یک بوم مشترک

یکی از جنبه‌های فردی دانش‌آموزان که در دوره‌های تحصیلی مورد توجه و تقویت قرار می‌گیرد، حس وطن‌دوستی و هویت ملی است. هر قدر فرزندان این مرز و بوم به موطن خود عرق و علاقه داشته باشند، در آینده برای خدمت به سرزمین خود کوشا تر و به فرهنگ، خاک و هویت ملی خود پایبندتر خواهند بود. همچنین می‌توانند از آسیب‌ها و ناهنجاری‌های فرهنگی که تهدیدکننده فرهنگ، هویت و تاریخ گذشته بشرند، به سلامت عبور کنند و برای سربلندی و سرفرازی موطن خود بکوشند. برای این منظور، فعالیت‌های گوناگونی قابل طراحی و اجرا هستند که از آن جمله می‌توان به ظرفیت هنر

اشاره

در برنامه درسی ملی آمده است: مدرسه لازم است با بهره‌گیری از ظرفیت‌های نظام هستی، محیطی امن، منعطف، پویا، برانگیزنده و غنی را برای پاسخگویی به نیازها، علاقه‌ها و ویژگی‌های دانش‌آموزان تدارک ببینند. فعالیت‌های تکمیلی می‌توانند زمینه‌ساز چنین موقعیت و شرایطی در مدرسه باشند و به تحقق اهداف آموزشی و پرورشی برای دانش‌آموزان در ساحت‌های تعلیم و تربیت کمک کنند. در این راستا، یکی از مجتمع‌های فرهنگی آموزشی منطقه دو تهران، با همکاری و مشارکت دانش‌آموزان، معلمان و والدین، به طراحی و اجرای فعالیت‌هایی تکمیلی اقدام کرده که نمونه‌هایی از آن‌ها در ادامه آمده است.

کلیدواژه‌ها: پروژه دانش‌آموزی، پروژه گروهی، طراحی آموزشی

اشاره کرد. در مدرسه ما، دانش‌آموزان در یک برنامه نقاشی همگانی شرکت کردند و همه با هم مسئولیت نقاشی بخشی از یک تابلوی بزرگ را بر عهده گرفتند. برای اجرای این طرح، نقشه جغرافیایی ایران با تنوع رنگی بالا و جذاب در نظر گرفته شد. در کنار آن، مصرع زیبای «چو ایران نباشد تن من مباد» از حکیم فردوسی انتخاب شد تا فرهنگ اصیل ادبیات و اسطوره‌های ایرانی، تأثیرگذاری بیشتری بر دانش‌آموزان داشته باشد. سپس طرح به شکل پازلی منظم به تعداد دانش‌آموزان تبدیل شد تا هر دانش‌آموز سهم خود را از این پازل رنگ کند. پس از تکثیر و چاپ نقشه خطی طرح، و مشخص کردن محدوده‌های رنگی، قطعات پازل در بین دانش‌آموزان توزیع شد.

سال تحصیلی در مدرسه طراحی می‌شوند. در هر مرحله، دانش‌آموزان با تجربه‌های جدیدی مواجه می‌شوند.

در این برنامه، دانش‌آموزان می‌توانند در قالب مسابقات با برنامه‌های ورزشی مواجه شوند؛ اعم از شطرنج و فوتبال.

در هفته‌های اول مهر مسابقات داخلی شطرنج برای تمام پایه‌ها به صورت هماهنگ اجرا می‌شود. در هر کلاس، نفرات برتر با کلاس‌ها و پایه‌های دیگر به رقابت می‌پردازند. در طول یک ماه اجرای مسابقه، دو تیم منتخب تعیین می‌شوند و به مرحله نیمه‌نهایی می‌رسند. در مراحل بالاتر، دانش‌آموزان

از دانش‌آموزان خواستیم با پاستل‌های روغنی، محدوده‌ها و رنگ‌های مشخص شده در قطعه پازل خود را رنگ کنند. برای اینکه جذابیت و هیجان در بین دانش‌آموزان حفظ شود، طرح کلی پازل برای بچه‌ها شرح داده نشد و سوالات و کنجکاوی‌ها به زمان چینش نقاشی‌ها ارجاع داده شد.

چیدمان پازل در حیاط مدرسه در حضور دانش‌آموزان و با همکاری آن‌ها انجام شد. این طرح حس شغف و هیجان غیرقابل وصفی در میان دانش‌آموزان ایجاد کرد که با اجرای دسته‌جمعی سرود ملی و سرودهای حماسی بر حفظ روحیه و حس میهن‌دوستی در دانش‌آموزان تأثیر بیشتری داشت.

مدرسه پویا

از جمله فرصت‌های مناسب در مدرسه، زمان حضور دانش‌آموزان در ساعات تفریح و در حیاط مدرسه است. فعالیت‌های ورزشی از جمله مناسب‌ترین خوراک برای غنی‌سازی این فرصت آموزشی هستند. برای این منظور و با هدف آشنا شدن بیشتر دانش‌آموزان با زمینه‌های گوناگون ورزشی، فعالیت‌هایی برای یک

منتخب در مسابقات پایانی شرکت می‌کنند و در نهایت برندگان اعلام می‌شوند و در مراسمی از آن‌ها تجلیل می‌شود. ارائه امکانات مربوط به شطرنج در طول ساعات تفریح و نیز برگزاری مسابقات، توجه و تمایل آن‌ها را به انجام و یادگیری این بازی در زمان‌های گوناگون از جمله ساعات تفریح افزایش می‌دهد.

از دیگر فعالیت‌های ورزشی، برگزاری لیگ داخلی فوتبال است. به این ترتیب که در هر کلاس دو تیم تشکیل می‌شود و در زنگ تفریح مسابقات لیگ فوتبال برگزار می‌شود. مسابقات تا زمانی ادامه پیدا می‌کنند که تیم‌های اول تا سوم مدرسه مشخص شوند. این مسابقات ویژه پایه‌های بالاتر تحصیلی هستند. برای پایه‌های پایین‌تر مسابقات پناستی برگزار می‌شود که از استقبال زیادی میان دانش‌آموزان علاقمند برخوردار است.

برنامه‌های ورزشی دیگر تا پایان سال تحصیلی شامل مسابقات مار و پله می‌شوند که در کف حیاط مدرسه نقاشی شده است. بازی منج و مسابقه فوتبال دستی هم علاقمندان خاص خود را نشانه می‌گیرند.

از جمله فرصت‌های مناسب برای یادگیری در مدرسه، زمان حضور دانش‌آموزان در ساعات تفریح و حیاط مدرسه است